

תיק מס' 1189/154/08

בפני רשם האגודות השיתופיות

קיבוץ גבעת חיים איחוד
ע"י ב"כ עוה"ד ניר ברודשטיין
בית אפריקה ישראל
רח' אחד העם 14
תל אביב 65142
טל': 03-6396050 ; פקס: 03-6392888

המשיג;

- נ ג ד -

גלי שפע
ע"י ב"כ עוה"ד ענבל זוסמן
ממשרד עוה"ד גילת קנולר גראוס ושות'
מרחוב קרליבך 10, תל אביב 67132
טלפון: 03-7611622 ; פקס: 03-5622540

המשיב;

מיני-רציו:

* לא ניתן להתקבל לחברות באופן פסיבי על ידי התנהגות, שעה שיש נתון אקטיבי, המעיד כי ההתנהגות עם תושב הקיבוץ לא נבעה מחמת הכרתו כחבר מן המניין.

* אגודות שיתופיות – חברות – מכוח התנהגות

* אגודות שיתופיות – קיבוץ – חברים

לטענת המשיב, יש לקבלו לחברות בקיבוץ, בין היתר, בהתאם לתקנה 2'א לתקנות האגודות השיתופיות. מאז קבלתו למועמדות נהג בו הקיבוץ כחבר ובכך הכיר בחברותו.

רשם האגודות השיתופיות קיבל את השגת הקיבוץ וקבע כי:

התנהגות יכולה להעיד על חברות רק כשאינן תופעה מיוחדת השוללת את המשמעות של "חבר". עצם פנייתו של המשיב אל המזכירות, על רקע שיוך דירות, בכדי לכנס אסיפה כללית בעניינו, מעידה כי המשיב ידע שאיננו חבר. באסיפה אחרת שקדמה במספר שנים ניאותרו מספר מחבריו של המשיב להתקבל לחברות ואילו המשיב ביחד עם אחרים בחרו לדחות את ההצעה. רצונו של המשיב הוא כבודו אך אל לו להלין מדוע אינו מתקבל לחברות בו בזמן שהוא עצמו דחה הצעה שכזו.

החלטה

עסקינן בשאלת חברותו של המשיב בקיבוץ גבעת חיים (המשיג). לבדיקת סוגייה זו, ביום 20.8.2007 נתמנה מר שרגא פולק כחוקר (להלן: **החוקר**), בהתאם לסעיף 43 **לפקודת האגודות השיתופיות** (חברות) התשל"ג – 1973, ע"י מר אילן רונן, מנהל תחום פיקוח ועוזר רשם האגודות השיתופיות.

ביום 11.2.2008 הגיש החוקר את דו"ח החקירה, ולפיו, הוא ממליץ להכליל את המשיב כחבר בקיבוץ, עוד מיום 29.11.2002.

עיקרי העובדות שלעניין:

1. המשיב יליד שנת 1971, בן ונכד לחברי קיבוץ. בהגיעו לגיל 18, עת סיים את לימודיו התיכוניים, התקבל כמועמד לחברות בקיבוץ. באותן השנים (שנת 1989) עקר המשיב את מקום מושבו מהקיבוץ, ושב אליו לאחר חמש שנים, בהן שירת בצבא.
2. לדעת המשיב, כאשר שב לחיי הקיבוץ, מילא את מלוא חיוביו כלפי הקיבוץ, והשתלב ככלל החברים בו, אם על ידי העסקה בתחומים שונים השייכים לקיבוץ, ואם על ידי שיבוצו בתורניות שונות, של חיי הקהילה בקיבוץ.
3. לאחר מכן, בא המשיב בברית הנישואים, והמשיך להתגורר יחד עם אשתו ושני ילדיו, אשר נולדו לאחר מכן, בתחומי הקיבוץ.
4. המשיב טוען כי ממועד קבלתו כמועמד לחברות, למעשה, מחד, העביר אל הקיבוץ את מלוא קניינו לרבות משכורתו, ומאידך, זכה לזכויות סוציאליות הנהוגות להינתן לחברי הקיבוץ.
5. פעם ראשונה בו הבין המשיב כי אינו נמנה בין חברי הקיבוץ, הינה בעת שהחל הקיבוץ בהליך שיוך דירות, ולמעשה, לא ראה במשיב כחבר הזכאי ליטול חלק בהליך זה כשאר החברים.

6. נוכח זאת, פנה המשיב אל מחלקת הפיקוח במשרד רשם האגודות השיתופיות, בכדי לנהל חקירה מוסמכת בהתאם לסעיף 43 [לתקנות האגודות השיתופיות](#) (חברות) התשל"ג – 1973.

דו"ח החקירה:

7. החקירה כאמור התקיימה על ידי מר שרגא פולק ממשרד הרשם. בדו"ח החקירה סוקר החוקר את היסטוריית יחסי הגומלין שבין המשיב לקיבוץ. כמו כן, מביא החוקר את עמדת הקיבוץ בעניין, אשר מתנגדת לקבל את המשיב כחבר, נוכח מספר עובדות אשר יצוינו להלן.

8. במסקנתו מגיע החוקר אל המסקנה הבאה, כהאי לי שנא:

"נוכח האמור לעיל וכפוף לכך שמעל ל-15 שנה נוהגים עם מר שפע כחבר מעצם זאת הנני קובע שיש לראותו כחבר בקיבוץ וזאת לפחות מתאריך 29.11.2002 יום שבו נכתב סיכום שיחה הנוגע לבקשת גלי שפע להתקבל לחברות"

9. מכאן ההשגה שבפניי.

טיעוני הצדדים:

10. המשיג (הקיבוץ) טוען, כי המשיב מנוע מלטעון לחברות כנגד הקיבוץ בשל השתק עילה. הקיבוץ טוען כי המשיב סירב להעמיד את עצמו להצבעה לאסיפה כללית, אשר תאשר את קבלתו לחברות.

11. כפי שטוען הקיבוץ, נעשו מספר פניות אל המשיב, אשר מטרם הייתה לדעת, אם בדעתו של המשיב להיות כשאר החברים בקיבוץ, ובכולם דחה המשיב את הצעת הקיבוץ, וסירב להיות כחבר בקיבוץ.

12. הקיבוץ טוען כי לפני כ-20 שנה ואילך, הלך ופחת בהדרגה מספרם של בני הקיבוץ שביקשו להתקבל לחברות. נוכח ירידה דרסטית זו במספר החברים, החליט הקיבוץ מתוך כוונה לשמור על קשר הדוק עם בניו, לאפשר להם

להמשיך לחיות בקיבוץ בדרך הנראית להם, ולדחות את המועד בו ייחשבו כחברים, ככל שיחפצו.

13. כך שלדעת הקיבוץ, ניתן לשאר הבנים בקיבוץ, בשכבת הגיל של המשיב, לבחור בין האפשרות להתקבל כחבר, או לחילופין להישאר כ"מועמדים לחברות" ללא גבול.

14. באסיפה הכללית של הקיבוץ שהתקיימה בתאריך 31.7.89 בחרו שישה מבני מחזורו של המשיב, להתקבל כחברים בקיבוץ, ואילו המשיב, יחד עם שמונה מועמדים נוספים, העדיפו לדחות את מועד קבלתם כחברים.

15. הקיבוץ טוען כי זו אינה הפעם הראשונה ואף לא האחרונה, בה דחה המשיב את ההצעה להתקבל כחבר. כך לדעת הקיבוץ, עם סיום שירותו הצבאי, עזב המשיב את הארץ והתגורר בצרפת במשך כשנה. כמו כן בשנת 1996 חזר המשיב לקיבוץ לחודשים ספורים ועזב שוב את הארץ לתקופה בת שנה. כמו כן, בשנת 98 הצהיר המשיב כי אינו יודע אם עדיין רוצה להתקבל כחבר בקיבוץ.

16. הקיבוץ טוען כי רק בשנת 2002, עת החל הקיבוץ בהליכי שיוך הדירות, אז לראשונה ביקש המשיב להתקבל כחבר. בקשתו של המשיב באה, בשל הזמנות שנשלחו אל דיירי הקיבוץ להתכנס לאסיפה כללית, אשר תתקיים ביום 9.12.2002 ושבין יתר הנושאים אשר ידונו בה, יוכרע עניין שיוך הדירות.

17. לאור זאת פנה המשיב ביום 29.11.2002 להתקבל כחבר, ובקשתו נדחתה. הקיבוץ טוען כי הבקשה נדחתה, מכיוון שרצונו של המשיב להתקבל כחבר, ימים ספורים קודם היום הקובע (9.12.2002) אינו עולה בקנה אחד עם הדרך שהתנהג המשיב כמועמד, טרם נקבע יום קובע לעניין החברות.

18. הקיבוץ טוען כי רק בתאריך 3.6.2004 פנה המשיב באופן מסודר אל מנהל הקהילה וביקש להתקבל כחבר מן המניין.

19. המשיב טוען כי טענותיו של הקיבוץ בעניינו, זהים עד כדי דמיון מוחלט, לפרשה אחרת אשר נידונה בין הקיבוץ לחברים אחרים. כך לדעת המשיב תיק מס' 189/221/07 **קיבוץ גבעת חיים נ' תמר שגיא ואח'** (להלן: **פרשת תמר שגיא**) אשר נידון בפני עוזר הרשם, נדחו טענות הקיבוץ, אשר סירב לקבל שלושה חברים בטענות המנויות בעניינו.

20. המשיב טוען כי יש לקבלו לחברות בהתאם לתקנה 2א' **לתקנות האגודות השיתופיות** (חברות) התשל"ג-1973 האומרת, כי די בכך שינהגו באדם כחבר, להחשיבו כחבר, חרף שהתקיימה אסיפה כללית כדין. לדעת המשיב, מסכת האירועים בינו לבין הקיבוץ בעבר ובהווה, מחייבות לנהוג על פי תקנה זו.

21. לדעת המשיב, ההתחמקויות של הקיבוץ מלקבלו לחברות באמצעות אסיפה כללית כדין, מהוות חוסר תום לב משווע, שאינו אמור לסייע בידי הקיבוץ בכדי למנוע מן המשיב להיות כחבר.

22. המשיב טוען כי עמדתו של הקיבוץ, לפיה, העמיד את בניו למועמדים לחברות ללא גבול אינה חוקית, ואינה אלא ניסיון להסביר בדיעבד, את התנהלותו הלא חוקית והלא הוגנת, של הקיבוץ כלפיו.

23. המשיב טוען, כי מאחר והתקבל למועמדות עוד בשנת 1989, ומאחר ובמשך תקופה ארוכה מעבר לתקופה הקצובה שנקבעה בתקנון הקיבוץ למועמדות, לא קיבל הקיבוץ כל החלטה בעניינו, ומאחר במשך כל התקופה הנ"ל נהג בו הקיבוץ כחבר, הרי שבכך הכיר בו הקיבוץ כחבר לכל דבר ועניין. בכך דוחה המשיב את טענת הקיבוץ כאילו, והוא עצמו דחה את הצעת הקיבוץ להתקבל כחבר, אלא הקיבוץ הוא אשר מנע ממנו להתקבל לחברות, ואף מעולם לא הוצע לו להעמיד עצמו לחברות, באמצעות הצבעה של האסיפה הכללית.

24. לפיכך דורש המשיב לראותו כחבר בקיבוץ לא יאוחר מה- 31.7.91 (שנתיים ימים לאחר תום תקופת המועמדות).

דיון והחלטה:

25. מן המקובץ עולה כי המשיב מבקש להיות כחבר בקיבוץ, מחמת שתי טענות מהותיות. האחת היא הטענה כי הקיבוץ, דה פקטו, נהג בו כחבר במשך כל השנים בהם התגורר המשיב בקיבוץ. מאידך, טוען המשיב, כי יש לראותו כחבר, מאחר ותקופת המועמדות תמה בשלהי שנת 1991 ומאז יש להכיר במשיב כחבר.

26. דעתי היא כי שתי טענות אלו להידחות. באשר לטענה הראשונה, ברי לכל, כי אין תקנה א' לתקנות האגודות השיתופיות (חברות) התשל"ג-1973, העוסקת בעניין התנהגות בחבר קיבוץ, אינה יכולה להקנות סעד של הכרה בחברות, שעה שישנן עובדות אקטיביות אשר מצביעות על כך, כי הקיבוץ והחבר כשני צדדים, אינם נהגו כחברים (במובן המשפטי) זה לזה.

27. כפי שעולה מן החומר שהונח בפניי, המשיב דרש להתקבל כחבר, למעשה פעם ראשונה בשנת 2002. עצם פנייתו של המשיב אל מזכירות הקיבוץ בכדי לכנס אסיפה כללית בענייניו, מעידה על כך, כי המשיב ידע כי אינו חבר הקיבוץ. יתרה מזאת, חרף זאת שהמשיב נדחה ע"י הקיבוץ באותה העת, הרי שלא פנה בדרישה מיידית אל משרד הרשם, בכדי לברר מדוע לא יתקבל לחברות ע"פ תקנה א' בעניין התנהגות הקיבוץ עימו.

28. נוצר הרושם כי אף המשיב עצמו חש שאף על פי שהתגורר שנים בקיבוץ, בנוסף לחובות שנטל על עצמו ולזכויות שקיבל מן הקיבוץ, עדיין אין בכך כדי לקבוע כי היה כחבר, משך כל אותן שנים.

29. זאת ועוד, הקיבוץ העיד כי בשנת 1989 התקיימה אסיפה כללית אשר נועדה לתת למועמדים את האפשרות להתקבל לחברות. באסיפה זו ניאותו מספר חבריו של המשיב להתקבל לחברות, ואילו המשיב יחד עם מספר נוסף של מועמדים, בחרו לדחות את ההצעה. רצונו של המשיב לא להתקבל כחבר, הוא כבודו, אך אל לו להלין על הקיבוץ, מדוע אינו מקבלו לחברות בו בזמן שהוא עצמו דחה הצעה שכזו, הוא וסיבותיו עימו.

30. יתר על כן, בין העובדות שהונחו בפניי, נוכחתי כי המשיב עזב את הארץ מספר פעמים לתקופות ממושכות (כשנה). כפי שידוע לאנשים החשופים להווי הקיבוצי, כל עזיבה של חבר את הקיבוץ, מצריכה אישור מיוחד של הקיבוץ כמתן חופשה באישור. כפי הנראה המשיב לא נדרש מעולם ואף לא חש כמחוייב לקבל את האישור הנ"ל, ממזכירות הקיבוץ. דברים אלו יכולים להעיד, כי למרות שהמשיב התגורר בקיבוץ מספר שנים, למעשה, תמיד ידע כי אינו מצוי בסטטוס של חבר.

31. המעיין בתקנה 2א' [לתקנות האגודות השיתופיות](#) בעניין קבלה לחברות בדרך של התנהגות, משכיל, כי התנהגות יכולה להעיד על חברות, רק בזמן שאין תופעה מיוחדת השוללת את האינטרפרטציה של "חבר" להתנהגות. דברים אלו נלמדים מן החריג המופיע בתקנה. אביא את התקנה כלשונה:
"נהג אדם ונהגו בו כחבר האגודה במשך תקופה סבירה לפי נסיבות הענין, בין לפני תחילתה של תקנה זו ובין לאחריה, יראו אותו כחבר באגודה, אף אם לא נתקיימו בו הוראות תקנות משנה (א) ו- (ב) לתקנה 2, זולת אם נקבעה בתקנות האגודה הוראה מפורשת שאין לראות אדם כאמור כחבר באגודה".

32. עולה מן הדברים כי אם יש תקנה מיוחדת בתקנון האגודה הפוסל קבלה לחברות על ידי התנהגות, או אז, לא יתקבל החבר מכוח התקנה. הרציונאל בתקנה זו, הוא אשר אמרתי לעיל, קרי, לא ניתן לקבל לחברות באופן פסיבי על ידי התנהגות, שעה שיש נתון אקטיבי, המעיד, כי ההתנהגות עם תושב הקיבוץ, לא נבעה מחמת הכרתו כחבר מן המניין.

33. הוא הדין אל המקרה הקונקרטי. אכן המשיב הצביע על מספר עובדות שיש בהם להראות כי אולי ויסווגו אל הסעד של קבלה לחברות על ידי התנהגות, אך מאידך, קיימים מספר עובדות אשר מצביעות על ההיפך מכך, ועל כך שהצדדים (המשיב והמשיג) לא ראו במשיב כחבר.

34. בפרוטוקול משיבת הנהלה שהתקיימה ביום 26.11.2002 נאמר כך בזו הלשון:

"גירה וגלי הציגו את הסיבות שגלי מבקש להתקבל לחברות, כך שהשינויים בתקנון (751) יחולו עליו.
גלי הסביר מדוע עד עכשיו בחר להישאר כמועמד, ואת המשמעות בקבלתו עוד לפני ההצבעה על התקנון".

35. פרוטוקול זה מעיד יותר מכל כי המשיב ידע גם ידע כי אינו חבר בקיבוץ. תמהני על המשיב כיצד הוא טוען בפניי שהיה כחבר למשך כל אותן שנים, שעה שהוא עצמו מסביר להנהלת הקיבוץ, מדוע בחר שלא להיות כחבר אלא כמועמד.

36. גם הרישא של הפרוטוקול נוח יותר עם עמדת הקיבוץ, מאשר עם עמדת המשיב. כפי שעולה מן הפרוטוקול, המשיב לא ראה עצמו כחבר בקיבוץ, כך שכל בקשתו בעניין החברות, באה לסדר רק את העניין הפורמאליסטי של רישומו של המשיב כחבר בספרי הקיבוץ, אלא, מרוח הדברים עולה, כי המשיב ביקש לשנות את הסטאטוס שלו מ"לא חבר" ל"חבר".

37. באשר לטענת המשיב, כי היותו "מועמד ללא גבול" אינה חוקית, ובשל כך מבקש לרושמו כחבר מתאריך 31.7.1991 הרי שאין להענות לבקשה זו. למעשה, המשיב תומך יתדותיו בטענה כי בהגיעו לגיל 18, העניק לו הקיבוץ מעמד משפטי של "מועמד", ועל כן אין להותיר את תקופת המועמדות על כנה, לזמן רב. אליבא דאמת, על סמך הראיות שהונחו בפניי, הקיבוץ לא העמיד את המשיב לתקופת מועמדות שבסופה אמור לקבלו לחברות אוטומטית, אלא היחסים שבין המשיב לקיבוץ, לא נפלו מהנוהג המקובל בשאר הקיבוצים, עם בנים המגיעים לגיל 18. כפי שנהוג במספר רב של קיבוצים, בסיומם של הבנים את התיכון, מעמיד אותם הקיבוץ למועמדות – שאינה מועמדות לזמן קצוב ואינה המועמדות שקיימת בתקנון האגודה, אלא, ב"מסלול בנים" ומאפשר להם לחיות במסגרת הקיבוץ, עד אשר יכלכלו את צעדם, ויחליטו האם להתקבל כחבר אם לאו. כך, שנכונותו של הקיבוץ לתת לבניו את הזמן, ללא ללחוץ עליהם שרירותית זמן קצוב, האם רוצים להיות כחברים או לאבד את האופציה, אינה יכולה להיות בעוכרי הקיבוץ.

38. צא ולמד כי הקיבוץ לא קפא על שמריו בעניינו של המשיב, והמשיב הוא זה שדחה מסיבותיו שלו את קבלתו לחברות בקיבוץ. אי לכך, תמהני על החוקר מדוע הגיע למסקנה, כי יש לראות במשיב כחבר, מהרגע שבו ביקש מהנהלת הקיבוץ, להתקבל כחבר ולקיים אסיפה כללית בעניין. האם בכל פעם, שבו אדם יבקש לכנס אסיפה כללית אשר תאשר חברותו, הרי שבכך יש לראותו כחבר באופן אוטומטי ללא אישור האסיפה!?

39. לאור כל האמור לעיל, ובהסתמך על שלל הראיות שבחנתי, אינני רואה מקום להענות לבקשתו של המשיב לרושמו כחבר מן המניין. הנני דוחה את המלצת החוקר וקובע, כי אין לתקן את פנקס החברים בעניין המשיב ולרושמו רטרואקטיבית כחבר הקיבוץ.

40. על המשיב לפעול בדרך הרגילה, ולהתקבל כחבר באמצעות האסיפה הכללית. ככל שיהיו למשיב טענות בעתיד, במידה ויסרב הקיבוץ לרושמו כחבר מכאן ואילך, הרי ששמורה למשיב הזכות לפנות אל מחלקת הפיקוח במשרדינו, במטרה לחקור את העניין. אך ככל שההשגה שבפני עוסקת בתיקון הפנקס, נוכח עובדות שהעלו הצדדים מן העבר, הרי שחומר הראיות שהונח בפני, תואם יותר עם עמדת הקיבוץ, לעומת עמדת המשיב.

41. חרף בקשתם של הצדדים, שניהם כאחד, להשית הוצאות ההליך הנוכחי, איש על רעהו, בנסיבות המתוארות, לא מצאתי לנכון, לתת צו להוצאות.

אורי זליגמן 54678313-/-

אורי זליגמן, ער"ד
רשם האגודות השיתופיות

ניתן היום 04.11.2008 בהעדר הצדדים
המזכירות תעביר החלטתי לצדדים
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה